

Моя маориф ва фарҳанг
№ 25

Мори сафед

15516

W
20

Душанбе
«Маориф ва фарҳанг»
2010

ББК-82

Мори сафед. Душанбе, «Маориф ва фарҳанг», 2010 с. – 16 сах.

ISBN: 978-99947-58-77-7

© «Маориф ва фарҳанг», 2010

Яке буду яке набуд, як замоне дар як кишваре подшоҳе буд. Ӯ чун подшоҳи хирадманд дар тамоми дунё машҳур буд. Мисли он ки аз осмон ба вай хабар мерасида бошад, он подшоҳ тамоми сирру асрори дунёро медонист. Аммо ӯ одати ачибе дошт. Баъди хӯроки нисфирӯзӣ, вақте ки хама пароканда мешуданду дастархонро мегундоштанд, хизматгори бовафояш ба подшоҳ боз як таом меовард. Он чӣ таом аст, ҳеч кас, ҳатто хизматгори бовафояш намедонист. Чунки шох сарпӯши дегчаро вақте мекушод, ки ҳеч кас дар наздаш набошад ва он вақт ба хӯрдан сар мекард.

Баъд аз чанде хисси кунҷковии хизматгор боло гирифт, дигар тоқат карда натавонист ва таоми номаълумро ба хоначааш бурд. Дарро маҳкам баст ва баъд сарпӯши дегчаро кушоду дар он чо мори сафедро дид. Хавасаш омаду каме аз онро бурида гирифт ва хӯрд. Хамин ки лукмаро фуру бурд,

хамоно дар назди тиреза садои ачиби паррандахоро шунид. Наздиктар рафту дид, ки гунчишкон байни худ сӯхбат мекунанд. Ачиб, ки он чавон забони гунчишконро мефахмид. Хӯрдани гӯшти мори сафед сабаб шуд, ки ӯ забони паррандахоро фахмад.

Иттифоқан, ҳамон рӯз ангуштарини тиллоии малика гум шуд ва ҳама аз хизматгори бовафои шоҳ гумонбар шуданд. Шоҳ хизматгорро даъват карда, сарзаниш намуд ва гуфт, ки агар то пагоҳ гунаҳгорро наёбад, худаширо ҳамчун дузд ба маҳкама мекашад. Хизматгори вафодор бо тарсу ваҳм ва ташвиши зиёд ба рӯи ҳавлӣ баромад ва ба фикр фуру рафт, ки чӣ тавр аз балои ногаҳонӣ ва тӯхмати ноҳақ халос шавад. Дар лаби чӯйбор чанд мурғобӣ нишаста буданду пару боли худро бо минқор тоза намуда, бо ҳам сӯхбат мекарданд. Хизматгор истоду ба сӯхбати онҳо гӯш

андохт. Мурғобиҳо ба ҳамдигар дар бораи ба кучо рафтанишон, чӣ хӯрданишон, дар кучо шино карданишон гап мезаданд. Яке аз онҳо ботаассуф мегуфт:

— Дар шикамам вазниние ҳис мекунам. Ман саросема мерафтаму нохост дар зери тирезаи малика ангуштарини тиллоро дидам ва онро фуру бурдам.

Чавони хизматгор ин гапро шуниду мурғобиро бардошт ва ба ошпазхона бурда ба ошпаз гуфт:

— Ҳамин мурғобиро бикӯш. Бин, чӣ қадар фарбех шудааст.

— Бале, — гуфт ошпаз мурғобиро бардошта, — хуб фарбех шудаасту вақти бирён карданиаш расидааст.

Ошпаз мурғобиро кушт ва аз шиками он ангуштарини маликаро ёфт. Ҳамин тавр хизматгори бовафо беғуноҳии худро ба шоҳ исбот кард.

Шоҳ афсӯс хӯрду хост, ки иштибохи худро ислоҳ кунад. Бо ин мақсад ба хизматгорааш гуфт, ки ҳар чӣ хоҳад, хоҳиш кунад, агар хоҳад, баландтарин мансаби дарборро медиҳад. Хизматгор ин пешниҳоди шоҳро рад кард ва илтимос намуд, ки шоҳ ба ӯ асп ва пул диҳад. “Меҳоҳам, ки сайру саёҳат кунам ва дунёро бинам” — гуфт ҷавони хизматгор.

Шоҳ хоҳиши хизматгораширо иҷро кард ва ӯ ба саёҳат баромад.

Боре ин ҷавон аз назди кӯле мегузашт. Се моҳиро дид, ки дар кӯл ба камишзор банд шуда буданду барои наметавонистанд. Мегӯянд, ки моҳиҳо гунг ҳастанд. Вале хизматгор сухани онҳоро шунид. Моҳиҳо шикоят мекарданд, ки дигар аз ин банд раҳо шуда наметавонанду беҳуда нобуд мешаванд. Он ҷавон дили нарму меҳрубон дошт, бинобар ин аз асп фаромад ва моҳиҳоро гирифт ба об андохт.

Моҳиҳо аз шодию хурсандӣ меҷаҳиданд ва аз об сарашонро бароварда гуфтанд:

— Ту моро аз марг ҳалос кардӣ. Мо ин некии туро ҳеҷ гоҳ фаромӯш намекунем. Ҳар вақт ки лозим шавад, ба ту кӯмак мекунем.

Ҷавон роҳашро давом дод ва ногаҳон дар пеши пояш дар регзор садоеро шунид. Бодикқат гӯш карду овози шоҳи мӯрчагонро шунид, ки

шикоят мекард:

— Кошки одамон ва хайвонҳои бузургчусса моро ба ҳоламон мегузоштанд.

Инро шунида ҷавон зуд ба канори роҳ баромад.

Он вақт шоҳи мӯрчагон гуфт:

— Мо некии туро ҳеч гоҳ фаромӯш намекунем. Агар лозим шавад, мо ҳам ба ту некӣ мекунем.

Ҷавони хизматгор боз роҳашро идома дод ва ба бешае расиду ду зогро дид. Онҳо дар лонаи худ истода буданду ҷўчаҳои худро ба поён мепартофтанд ва мегуфтанд:

— Гум шавед, тайёрхўрҳо! То кай мо шуморо хўронем. Акнун шумо калон шудед, худатон ҳисобатонро ёбед.

Зогчаҳои бечора ба замин афтода буданду аз ҷояшон бархоста натавониста бол мезаданд ва мегуфтанд:

— Холо мо ҷўчаҳои майдаякак ҳастем, парида наметавонем, шумо, ки падару модари мо ҳастед, бояд ба мо хўрок диҳед. Набошад, аз гуруснагӣ мемурем.

Хизматгори шоҳ аз аспаш фаромаду бо шамшер аспашро кушт ва гўшташро ба зогчаҳо дод. Ҷўчаҳо сер шуданду гуфтанд:

— Мо некии туро фаромӯш намекунем. Агар мушкилие ба сарат ояд, мо ёрӣ медиҳем.

Акнун хизматгори шох мачбур буд, ки пиёда саёҳат кунад. Ӯ роҳи зиёдеро тай карда, ниҳоят ба пойтахти он кишвари дур расид. Дар кӯчаҳои он шаҳр мардуми зиёде чамъ омада, шӯру мағал мекарданд. Ҳамин дам пайкори аспсаворе омаду эълон кард:

— Шохдухтари мамлакати мо барои худ шавҳар интиҳоб мекунад. Касе, ки хостгор бошад, аввал бояд шарти мушкилоро иҷро кунад. Агар натавонад, ҳаёташро аз даст медиҳад.

Чавонони бисёре саъй карданд, ки шарти шохдухтарро ичро кунанду шавхари ӯ шаванд, вале ноком аз зиндагӣ рафтанд.

Вақте ки хизматгори шох он духтарро дид, чунон мубталои хусни беҳамтояш гашт, ки чони худро ба каф гирифта, ба назди шох омад ва талабгори шохдухтар гардид. Ӯро ба сохили бахр оварданд. Шох

ангуштаринро ба бахр партофту гуфт:

— Ангуштаринро аз қаъри бахр ёфта биёр. Агар натавонӣ, туро ба бахр мепартоям.

Ба ҳоли ин чавони бечора раҳми одамон омад ва ҳама пароканда шуда рафтанд. Вай дар соҳил ҳайрон меистоду фикр мекард, ки чӣ кор кунад. Ногаҳон дид, ки се моҳӣ ба сӯяш шино карда меоянд. Онҳо ҳамон моҳихое буданд, ки як вақтҳо аз марг начот дода буд. Яке аз моҳихо дар дахонаш ангуштарин дошт ва онро оварда дар соҳил ба

пешӣ пойи чавон гузошт. ӯ хурсанд шуду ангуштаринро ба подшоҳ оварда дод ва умедвор буд, ки шох ба қавли худ вафо мекунад. Вале шохдустар чун фахмид, ки домодшаванда хизматгор аст, ба ӯ чавоби рад дод ва талаб кард, ки боз як шартро иҷро кунад. Шохдустари мағрур ба боғ рафт ва дар рӯн алаф даҳ халта чавро рехт.

— То сахар, пеш аз баромадани

офтоб ту бояд ин чавро чинӣ, — гуфт шохдустар. — Хушёр бош, ки ягон донааш гум нашавад.

Чавон дар боғ нишаста фикр мекард, ки чӣ тавр ин шартро иҷро кунад, вале ҳеҷ илоче ёфта натавонист ва ғамгин буд, ки субҳ фаро мерасаду ӯро ба қатл мебаранд.

Вақте ки нурҳои аввалини офтоб дурахшиданд, чавони хизматгор дид, ки ҳамаи даҳ халта пур шудаанду қатор истодаанд. Ва ягон донаи чав гум нашудааст.

Шабона шохи мӯрчагон бо селай мӯрчагон омада чавро чида буданд.

Баъд аз чанде шохдухтар ба боғ омад ва халтаҳои пурро дида ҳайрон шуд, ки чавон супориши мушкилро иҷро кардааст. Вале кибру гурури худро паст накарда гуфт:

— Ҳарчанд ки ту ҳарду шарти маро иҷро кардӣ, лекин

вақте шавҳари ман мешавӣ, ки барои ман аз дарахти ҳаёт себ биёри.

Чавон намедонист, ки дарахти ҳаёт дар кучо мерӯяд. Вале ӯ қарор дод, ки ба роҳ мебарояду ҷустуҷӯ мекунад. Қаламрави се шохро тай кард ва ниҳоят ба чангале расид. Ба зери дарахте нишаст ва хост, ки хоб кунад. Ҳамин хангом хиширроси барги дарахтро шунид ва ба дасташ себи тилло омада афтод. Баъд се зог парида омада ба зони чавон нишастанд ва гуфтанд.

— Мо ҳамон се ҷӯҷай зог ҳастем, ки ту аз марғ начот дода будӣ. Акнун мо калон шудаем. Вақте шунидем, ки ту себи тиллоӣ мечӯӣ, ба

канори дурдаст, ки дар он чо дарахти хаёт мерӯяд, парида рафтем ва бароят себи тиллоро овардем.

Чавон шоду хурсанд шуд ва себи тиллоро ба шохдухтари нозанин оварда дод. Шохдухтар дигар баҳоначӯй карда наметавонист. Онҳо бо ҳам себро ду қисм карда хӯрданд. Дар дили шохдухтар муҳаббати фаровон пайдо шуд. Чавони хизматгор ва шохдухтар зану шавхар шуданд ва то охири ҳаёташон хушбахтона зиндагӣ карданд.

Мори сафед

15516

Муҳаррир
Муҳаррири техникӣ
Рассомон

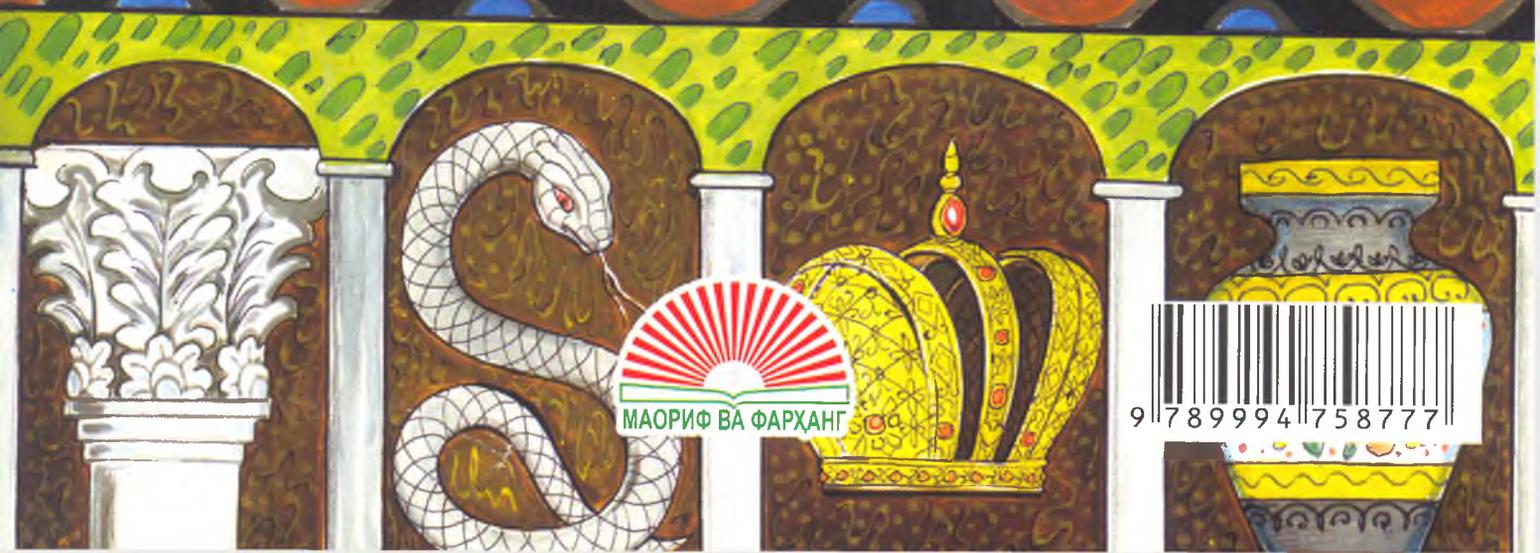
Тарроҳ
Ҳуруфчин

Н.С. Зайниддинов
А. Камолов
Ш. Амиркулова,
А. Турдиева
Р. Галимов
З. Ҷӯраева

Ба матбаа 1.09.10 супорида шуд. Ба чопаш 1.10.10 имзо шуд.
Андозаи 60x90 1/8. Ҷузаи чопаш 2. Чопи офсетӣ. Қоғази офсетӣ.
Супориши №104/10. Адади нашр 5000 нусха

Муассисаи нашриявӣ «Мавриф ва фарҳанг»-и Вазорати фарҳанги
Ҷумҳурии Тоҷикистон, 734018, ш. Душанбе, кӯчаи Н. Қарабоев, 17.
Тел/факс: 233-93-97. E-mail: najmiddin64@mail.ru.

Дар ҶДММ «Орбита» чоп шудааст.

МАОРИФ ВА ФАРХАНГ

9 789994 758777